

Wegwijzer Oud Papier en Karton

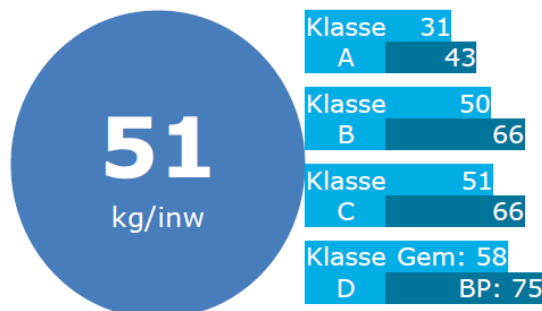
Hoe kom ik tot meer en betere recycling van Oud Papier en Karton (OPK)?

Waarom aan de slag met OPK?

Oud papier is de voornaamste grondstof voor het maken van nieuwe papieren en kartonnen producten. Ruim 86% van het nieuwe papier wordt gemaakt van gerecyclede papiervezels. Door oud papier en karton gescheiden in te zamelen en te recyclen zijn minder nieuwe grondstoffen nodig. Een papiervezel kan namelijk tot zeven keer worden gerecycled.¹ Bovendien zorgt recycling ervoor dat CO2 langer blijft opgeslagen in het papier. Hoewel OPK al sinds begin jaren '90 gescheiden wordt ingezameld in Nederland bestaat nog 11% van het huishoudelijk restafval uit herbruikbaar OPK. Ook neemt de vervuiling van het gescheiden ingezamelde OPK bij huishoudens de laatste jaren licht toe.

Wat is de relatie met (het halen van) de VANG-ambitie?

Een gemiddelde Nederlander scheidde in 2020 51 kilo OPK (Benchmark Huishoudelijk Afval, peiljaar 2021). De [landelijke benchmark huishoudelijk afval](#) biedt inzicht in de prestaties van de deelnemende gemeenten op het vlak van OPK. Op pagina 15 vind je de resultaten van gemeenten op het vlak van oud papier en karton en de bijbehorende kosten.

¹ Nieuw [onderzoek](#) laat zelfs zien dat een papiervezel tot 25 keer gerecycled zou kunnen worden.

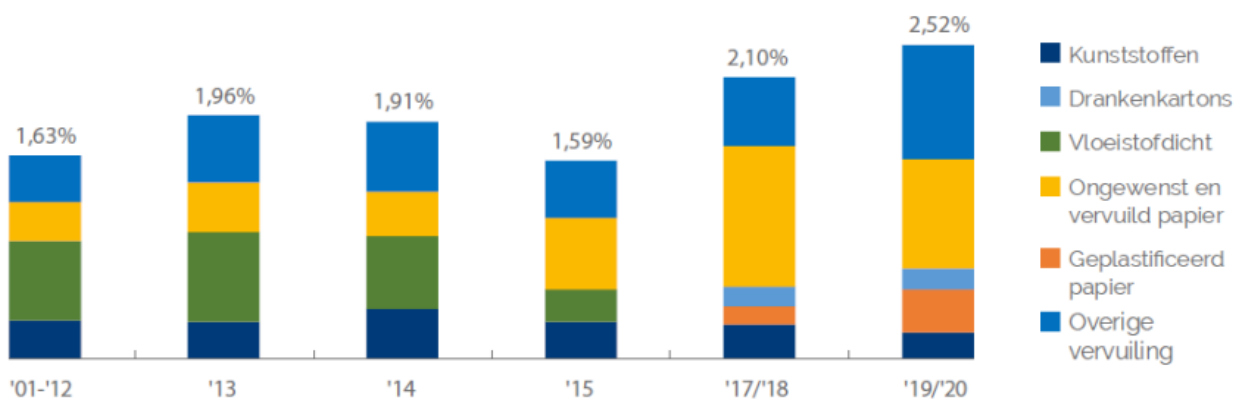
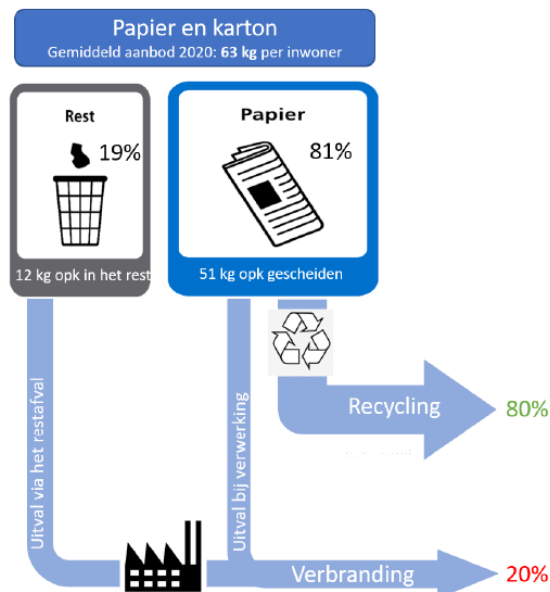
Gescheiden OPK per stedelijkheidsklasse: in het **lichtblauw** het gemiddelde, in het **donkerblauw** de best practice per stedelijkheidsklasse (Benchmark huishoudelijk afval, 2021)

Een aanzienlijk deel van de gemiddeld 63 kilo die elke Nederlander per jaar aan oud papier produceert, verdwijnt dus nog in het restafval. Per jaar wordt er op die manier nog 210 miljoen kilo oud papier en karton van huishoudens niet gescheiden, en zodoende met het restafval verbrand. Beter faciliteren van en communiceren over de gescheiden inzameling van oud papier kan een significante bijdrage leveren aan het behalen van de VANG doelstellingen rondom de vermindering van restafval, en de hoogwaardige recycling van OPK.

Belang van kwaliteit

Als je als gemeente aan de slag wilt met het verbeteren van de recycling van OPK, is het van belang dat de aandacht wordt gericht op zowel meer *gescheiden inzameling*, als op het verbeteren van de *kwaliteit* van het gescheiden ingezamelde materiaal, zodat er zo min mogelijk papier alsnog afgekeurd en verbrand wordt.

In het figuur hiernaast is te zien dat niet al het gescheiden ingezameld OPK wordt gerecycled. Van al het vrijkomende papier wordt ongeveer 80% gerecycled. De laatste jaren zien we een lichte toename van de vervuiling van het oud papier. Onderstaande grafiek laat zien waar de vervuiling uit bestaat.

Bron: [Vervuilingrapportage PRN 2019-2020](#)

Hoewel de percentages vervuiling in het gescheiden ingezamelde OPK relatief laag zijn, zien we (met name bij inzameling met minicontainers) een toename van de vervuiling. Er zijn verschillende manieren om de inzameling van OPK te verbeteren. De eerste stap is het faciliteren van voldoende passende inzamelmiddelen per wijk om het inwoners zo eenvoudig mogelijk te makkelijk maken hun OPK gescheiden aan te leveren.

Daarnaast is het scheidingsgedrag van de inwoners uiteraard van belang. Goede informatievoorziening over het gewenste scheidingsgedrag vormt de basis van effectieve gemeentelijke communicatie. Daarnaast helpt het verspreiden van scheidingswijzers (zie de [Scheidingswijzer papier en karton](#)) om duidelijk te maken wat wel en niet bij het oud papier hoort. Inzet van afvalcoaches en controle van de minicontainers zijn voorbeelden van aanvullende maatregelen die goed scheidingsgedrag kunnen stimuleren. In zijn algemeenheid geldt overigens dat er geen kant en klare oplossing is om te komen tot optimale informatievoorziening. Per wijk moet worden bekeken welke (combinatie van) maatregel(en) het meest effectief is in het tegengaan van vervuiling en het verhogen van de kwaliteit van deze belangrijke grondstofstroom.

Wat zijn de best practices?

Veel gemeenten hebben de afgelopen jaren de overstap gemaakt van losse papierinzameling (in dozen en/of kratjes) naar inzameling door middel van (140 of 240 liter) minicontainers aan huis. Dit zorgt voor een [toename](#) van de hoeveelheid gescheiden papier, omdat de opslag van het oud papier een stuk eenvoudiger wordt gemaakt.

Als je (in bijvoorbeeld hoogbouwwijken) gebruik maakt van verzamelcontainers voor papier, zorg er dan voor dat er voldoende containers aanwezig zijn, en deze op tijd worden geleegd. Dit voorkomt naast bijplaatsingen ook dat mensen hun oud papier in de (vaak ernaast gelegen) restafvalcontainer stoppen.

Sommige gemeenten maken voor de inzameling van oud papier gebruik van verenigingen die losse dozen inzamelen of op centrale plekken oud papier verzamelen in grote containers. We zien echter dat deze systematiek vaak minder papier oplevert dan inzameling aan huis met minicontainers. Steeds meer gemeenten stappen de laatste jaren over op het inzamelen van oud papier met (blauwe) minicontainers waarbij ook de hulp van verenigingen wordt ingezet. Zij ontvangen hiervoor een vergoeding. Ook wordt door sommige gemeenten gezocht naar een alternatieve inzet van verenigingen, zoals bij het inzamelen van bijvoorbeeld de BEST-tas of het opruimen van zwerfafval. Zo blijven verenigingen wel financieel ondersteund en worden er meer waardevolle grondstoffen ingezameld.

Vragen?

Heb je specifieke vragen over het verbeteren van rendement en/of kwaliteit van gescheiden OPK, neem dan contact op met VANG via onderstaande link.

Ook voor algemene vragen over het VANG-programma en ondersteuning bij VANG-gerelateerde vraagstukken, kunt u [hier](#) contact opnemen met een van de VANG-adviseurs.